

SERVICE PUBLIC FEDERAL SANTE PUBLIQUE,
SECURITE DE LA CHAINE ALIMENTAIRE
ET ENVIRONNEMENT

[C – 2013/24298]

8 JUILLET 2013. — Arrêté ministériel fixant les critères d'agrément autorisant les infirmiers à se prévaloir de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs

La Ministre de la Santé publique,

Vu l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé, l'article 35sexies, inséré par la loi du 19 décembre 1990 et modifié par la loi du 10 décembre 2009;

Vu l'arrêté royal du 27 septembre 2006 établissant la liste des titres professionnels particuliers et des qualifications professionnelles particulières pour les praticiens de l'art infirmier, l'article 2, 4.;

Vu l'avis du Conseil fédéral de l'Art infirmier, donné le 19 mai 2009;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 03 septembre 2012;

Vu l'accord du Ministre du Budget, donné le 6 février 2013;

Vu l'avis n° 53.227/2 du Conseil d'Etat, donné le 3 juin 2013, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973,

Arrête :

CHAPITRE 1er. — *Dispositions générales*

Article 1er. Pour l'application du présent arrêté, il faut entendre par Commission d'agrément : la Commission d'agrément pour les praticiens de l'art infirmier telle que mentionnée à l'article 21septiesdecies/1 de l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé, inséré par la loi du 19 décembre 2008.

CHAPITRE II. — *Critères d'obtention de l'agrément d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs*

Art. 2. Toute personne désirant être agréée aux fins de pouvoir se prévaloir de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs :

- est porteuse du diplôme, du grade, du brevet d'infirmier ou du titre d'infirmier gradué, d'infirmière graduée, de bachelier en soins infirmiers, d'infirmier, d'infirmière ou porteuse du "diploma in de verpleegkunde", et

- a suivi avec fruit, en plus de sa formation de base, une formation complémentaire en soins palliatifs, répondant aux exigences mentionnées à l'article 3.

Art. 3. La formation complémentaire visée à l'article 2 comprend une partie théorique d'au moins 150 heures effectives, correspondant à 10 crédits ECTS, dans les trois domaines suivants :

1° Sciences infirmières :

- Démarche palliative appropriée pour tout âge, et dans tout secteur des soins de santé (p.ex. philosophie des soins palliatifs, contrôle de la douleur);

- Organisation du travail infirmier en interdisciplinarité;

- Méthodologie de la recherche appliquée en soins palliatifs;

- Implémentation des connaissances scientifiques dans la pratique par Evidence Based Nursing (EBN);

- Approche éthique et déontologique des soins;

2° Sciences biomédicales :

- Pathologies néoplasiques et pathologies chroniques;

- Physiopathologie des symptômes en soins palliatifs;

3° Sciences sociales et humaines :

- Approche psycho-sociale du patient et de l'entourage;

- Approche existentielle et spirituelle des soins palliatifs et en fin de vie;

- Approche médico-psycho-sociale de la souffrance des soignants.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU

[C – 2013/24298]

8 JULI 2013. — Ministerieel besluit tot vaststelling van de criteria voor erkenning waarbij de verpleegkundigen gemachtigd worden zich te beroepen op de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg

De Minister van Volksgezondheid,

Gelet op het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, artikel 35sexies, ingevoegd bij de wet van 19 december 1990 en gewijzigd bij de wet van 10 december 2009;

Gelet op het koninklijk besluit van 27 september 2006 houdende de lijst van bijzondere beroepstitels en bijzondere beroepsbekwaamheden voor de beoefenaars van de verpleegkunde, artikel 2, 4.;

Gelet op het advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde, gegeven op 19 mei 2009;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 03 september 2012;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister van Begroting, gegeven op 6 februari 2013;

Gelet op advies nr. 53.227/2 van de Raad van State, gegeven op 3 juni 2013 2012, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973,

Besluit :

HOOFDSTUK I. — *Algemene bepalingen*

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder Erkenningcommissie : de Erkenningcommissie voor de beoefenaars van de verpleegkunde, zoals vermeld in artikel 21septiesdecies/1 van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, ingevoegd bij de wet van 19 december 2008.

HOOFDSTUK II. — *Criteria voor het verkrijgen van de erkenning als verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg*

Art. 2. Wie erkend wenst te worden om zich op de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg te kunnen beroepen :

- is houder van het diploma, de graad, het brevet of de titel van gegradueerde verpleger, gegradueerde verpleegster, bachelor in de verpleegkunde, verpleger, verpleegster of houder van het "diploma in de verpleegkunde", en

- heeft met vrucht bovenop zijn basisopleiding een bijkomende opleiding in de palliatieve zorg gevolgd die beantwoordt aan de vereisten vermeld in artikel 3.

Art. 3. De in artikel 2 bedoelde bijkomende opleiding omvat een theoretische gedeelte van minstens 150 effectieve uren, gelijkwaardig aan 10 ECTS studiepunten, in de drie volgende domeinen :

1° Verpleegkundige wetenschappen :

- Aangepaste palliatieve benadering voor elke leeftijd en in elke sector van de gezondheidszorg (b.v.b. palliatieve zorgcultuur, pijn-beheersing);

- Interdisciplinaire organisatie van het verpleegkundige werk;

- Methodologie van het toegepast onderzoek in de palliatieve zorg;

- Gebruik van wetenschappelijke kennis in de praktijk door Evidence Based Nursing (EBN);

- Ethische en deontologische benadering van de zorg;

2° Biomedische wetenschappen :

- Neoplastische pathologieën en chronische pathologieën;

- Fysiopathologie van symptomen in palliatieve zorg;

3° Sociale en menswetenschappen :

- Psychosociale benadering van de patiënt en zijn omgeving;

- Existentiële en spirituele benadering van de palliatieve zorg en het einde van het leven;

- Medisch-psycho-sociale benadering van het lijden van de verzorgende.

CHAPITRE III. — *Conditions de maintien de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs*

Art. 4. La qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs est octroyée pour une durée indéterminée, mais son maintien est soumis aux conditions cumulatives suivantes :

1°. L'infirmier suit une formation permanente relative aux soins palliatifs afin de pouvoir dispenser les soins infirmiers conformément à l'évolution actuelle de la science infirmière et ainsi de développer et d'entretenir ses connaissances et compétences dans les trois domaines visés à l'article 3.

Cette formation permanente doit comporter au minimum 60 heures effectives par période de quatre années civiles entières débutant au 1er janvier de l'année suivant l'année d'octroi de l'agrément.

2° L'infirmier a effectivement presté, au cours des quatre dernières années, un minimum de 1500 heures effectives auprès de patients dans une équipe ou une structure de soins palliatifs ou auprès de patients en phase palliative en secteur intra- ou extra-hospitalier.

Art. 5. Les documents démontrant le suivi de la formation permanente et l'exercice de l'art infirmier au sein d'une équipe ou une structure dispensant des soins palliatifs ou auprès de patients en phase palliative en secteur intra- ou extra-hospitalier sont conservés par le porteur de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs pendant six ans. Ces éléments doivent à tout instant pouvoir être communiqués à la demande de la Commission d'agrément ou de la personne chargée du contrôle du dossier de l'infirmier concerné.

CHAPITRE IV. — *Conditions pour recouvrer la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs*

Art. 6. Pour recouvrer la qualification, professionnelle particulière, 20 pour cent d'heures supplémentaires par rapport aux heures de formation permanente imposées par le Ministre pour le maintien de la qualification professionnelle particulière doivent avoir été suivies.

CHAPITRE V. — *Dispositions transitoires*

Art. 7. Par dérogation à l'article 2, le porteur du diplôme, du grade, du brevet ou du titre d'infirmier gradué, d'infirmière graduée, de bachelier en soins infirmiers, d'infirmier, d'infirmière ou porteuse du "diploma in de verpleegkunde" peut être agréé pour se prévaloir de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs pour autant qu'il réponde aux conditions cumulatives suivantes :

- il a exercé, au moment de la date d'entrée en vigueur de cet arrêté, sa fonction d'infirmier auprès de patients dans une équipe ou une structure de soins palliatifs, ou auprès de patients en phase palliative en secteur intra- ou extra-hospitalier pendant au moins deux ans équivalent temps plein, et

- il fournit la preuve qu'il a suivi avec fruit, en plus de sa formation infirmière de base, une formation complémentaire de minimum 50 heures effectives dans les trois domaines des soins palliatifs repris à l'article 3, au cours des cinq dernières années précédant la date d'introduction de la demande d'agrément, et

- il introduit sa demande écrite auprès du Ministre qui a la Santé publique dans ses attributions, pour bénéficier des mesures transitoires et être agréé, au plus tard trois ans après la date d'entrée en vigueur du présent arrêté.

CHAPITRE VI. — *Entrée en vigueur*

Art. 8. Le présent arrêté entre en vigueur le premier jour du cinquième mois qui suit celui de sa publication au *Moniteur belge*.

Bruxelles, le 8 juillet 2013.

Mme L. ONKELINX

HOOFDSTUK III. — *Voorwaarden om de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg te behouden*

Art. 4. De bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in palliatieve zorg wordt toegekend voor onbepaalde duur, maar het behoud ervan is aan de volgende cumulatieve voorwaarden onderworpen :

1° De verpleegkundige volgt een permanente vorming met betrekking tot palliatieve zorg teneinde de verpleegkundige zorg te kunnen verstrekken overeenkomstig de huidige evolutie van de verpleegkundige wetenschap en aldus zijn kennis en bekwaamheid te onderhouden en te ontwikkelen in de drie domeinen bedoeld in artikel 3.

Deze permanente vorming moet minstens 60 effectieve uren per periode van vier volledige kalenderjaren omvatten die op de eerste januari van het jaar volgende het jaar van toekenning van de erkenning begint.

2° De verpleegkundige heeft gedurende de afgelopen vier jaar minimum 1500 effectieve uren zijn functie uitgeoefend bij patiënten in een equipe of een structuur die palliatieve zorg verstrekt of bij patiënten in palliatieve fase in de intra- of extramurale sector.

Art. 5. De documenten die aantonen dat de permanente vorming is gevolgd en dat de verpleegkunde is uitgeoefend binnen een equipe of een structuur die palliatieve zorg verstrekt of bij patiënten in palliatieve fase in de intra- of extramurale sector, worden door de houder van de bijzondere beroepsbekwaamheid met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg gedurende zes jaar bewaard. Deze elementen moeten te allen tijde kunnen worden meegedeeld op verzoek van de Erkenningscommissie of van de persoon die met de controle van het dossier van de betrokken verpleegkundige is belast.

HOOFDSTUK IV. — *Voorwaarden om de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg opnieuw te verkrijgen*

Art. 6. Om de bijzondere beroepsbekwaamheid opnieuw te verkrijgen, moet 20 procent bijkomende uren gevolgd worden bovenop de door de Minister opgelegde uren permanente vorming voor het behoud van de bijzondere beroepsbekwaamheid.

HOOFDSTUK V. — *Overgangsbepalingen*

Art. 7. In afwijking van artikel 2 kan de houder van het diploma, de graad, het brevet of de titel van gegradueerde verpleger, gegradueerde verpleegster, Bachelor in de verpleegkunde, verpleger, verpleegster of de houder van het diploma in de verpleegkunde erkend worden om zich op de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg te beroepen, op voorwaarde dat hij beantwoordt aan volgende cumulatieve voorwaarden :

- op het moment van de datum van inwerkingtreding van dit besluit heeft hij zijn functie van verpleegkundige bij patiënten in een equipe of een structuur die palliatieve zorg verstrekt of bij patiënten in palliatieve fase in de intra of extra murale sector gedurende minstens twee jaar voltijds equivalent uitgeoefend, en

- hij levert het bewijs dat hij met vrucht, bovenop zijn basisopleiding van verpleegkundige, een bijkomende opleiding heeft gevolgd van minimum 50 effectieve uren in de drie domeinen van palliatieve zorg die in artikel 3 opgenomen zijn in de loop van de laatste vijf jaren voorafgaande aan de datum van de erkenningsaanvraag, en

- hij dient zijn schriftelijke aanvraag in bij de Minister die voor Volksgezondheid bevoegd is, om van de overgangsmaatregelen te genieten en erkend te worden, ten laatste drie jaar na de datum van het in werking treden van dit besluit.

HOOFDSTUK VI. — *Inwerkingtreding*

Art. 8. Dit besluit treedt in werking op de eerste dag van de vijfde maand na die waarin het is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

Brussel, 8 juli 2013.

Mevr. L. ONKELINX